

Amb el suport de l'ARC:

RESUM

Juny | 2017

Possibilitats normatives i fiscals per prevenir el malbaratament alimentari a Catalunya

CONSIDERACIONS PRÈVIES

Definició de malbaratament alimentari

Un bon abordatge de la problemàtica del malbaratament alimentari ha de passar per a la incorporació dels següents elements:

Diferenciar pèrdues de malbaratament (pèrdues evitables)

No incloure les parts no comestibles dels aliments

Incloure la pèrdua de qualitat dels aliments

En el marc d'aquest informe es proposa la següent definició de malbaratament alimentari:

Qualsevol part comestible d'un producte o part d'ell, cultivat, recollit o processat per al consum humà que hagués pogut ser ingerit, o ingerit amb una major qualitat, i que finalment és gestionat com a residu o destinat a un ús no alimentari.

La definició inclouria els residus alimentaris generats en l'àmbit agrícola, fet que permet també incloure totes aquelles mesures que tinguin per objectiu reduir-los.

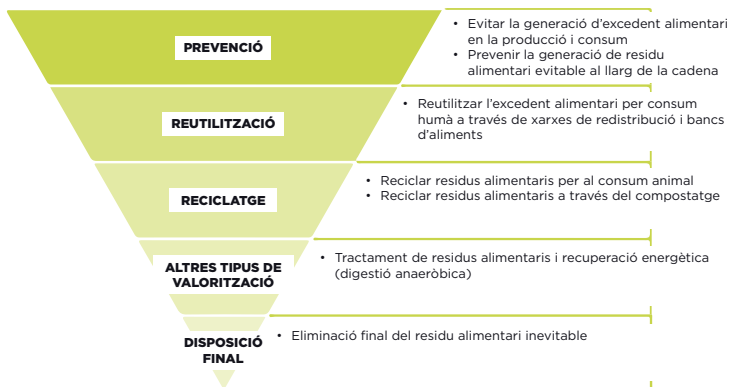
Altres

Les mesures adoptades en una fase de la cadena alimentària poden afectar a la totalitat de la cadena, per tant és important no confondre el lloc on es dona una pèrdua o un malbaratament concret amb la seva causa. Les pèrdues que tenen lloc en una fase de la cadena alimentària poden tenir la seva causa en una altra fase. Així doncs, cal tenir en compte la complexitat d'un sistema en el qual les causes acostumen a estar relacionades entre si: en poques ocasions la pèrdua o el malbaratament que té lloc en una fase de la cadena, depèn només d'una causa concreta.

Què considerem prevenció del malbaratament alimentari?

Concretant la prioritització de la gestió de residus en la gestió dels residus alimentaris, s'estableix la següent jerarquia:

Figura 1. Jerarquia de la gestió dels residus alimentaris

Les propostes normatives recollides en aquest document tindran com a objectiu principal la reducció del malbaratament alimentari, englobant tant l'estratègia de prevenció com de reutilització amb els següents objectius específics:

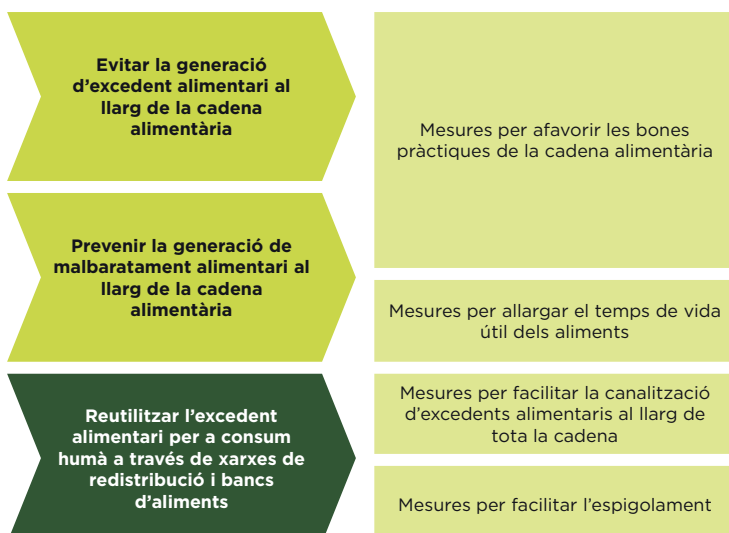
Evitar la generació d'excedent alimentari al llarg de la cadena alimentària

Prevenir la generació de malbaratament alimentari al llarg de la cadena alimentària

Reutilitzar l'excedent alimentari per a consum humà a través de xarxes de redistribució i bancs d'aliments

En base als objectius específics s'identifiquen les següents possibles categories de mesures normatives per a la reducció del malbaratament alimentari:

Figura 2. Objectius i identificació de possibles mesures normatives per a la reducció del malbaratament alimentari

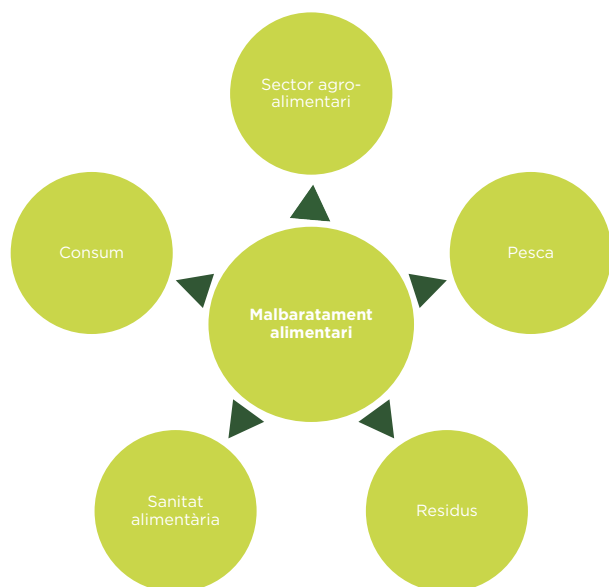

PROPOSTES D'ÀMBIT AUTONÒMIC

S'identifiquen els següents sectors en els quals la Generalitat té competències exclusives o compartides, que poden tenir incidència sobre el malbaratament alimentari: sector alimentari, pesca, residus, sanitat alimentària i consum.

Figura 3. Sectors amb competències autonòmiques i incidència sobre el malbaratament alimentari

A continuació es recullen les competències exclusives i compartides de la Generalitat detallades a l'Estatut d'Autonomia de Catalunya aprovat el 19 de juliol de 2006 segons els diferents sectors identificats que podrien tenir incidència sobre el malbaratament alimentari:

Figura 4. Competències autonòmiques exclusives i compartides per sectors amb incidència sobre el malbaratament alimentari

Competències exclusives	Sector agro-alimentari	> la regulació i el desenvolupament de l'agricultura, la ramaderia i el sector agroalimentari (article 116.1.a) > la regulació i l'execució sobre la qualitat, la traçabilitat i les condicions dels productes agrícoles i ramaders (article 116.1.b) > la lluita contra els frauds en l'àmbit de la producció i la comercialització agroalimentàries (article 116.1.b) > la sanitat vegetal i animal en els casos en què no tingui efectes sobre la salut humana i la protecció dels animals (article 116.1.d) > la recerca, el desenvolupament, la transferència tecnològica i la innovació de les explotacions i les empreses agràries i alimentàries i la formació en aquestes matèries (article 116.1.h)
	Pesca	> pesca fluvial (article 119.1) > pesca marítima i recreativa en aigües interiors (article 119.2) > la regulació i la gestió dels recursos pesquers i la delimitació d'espais protegits en aigües interiors (article 119.2)
	Consum	> en matèria de consum (article 123)
	Sanitat alimentària	> la preservació, la protecció i la promoció de la sanitat alimentària (article 162.3.b)
Competències compartides	Sector agro-alimentari	> la planificació de l'agricultura i de la ramaderia i del sector agroalimentari (article 116.2.a)
	Pesca	> la regulació dels recursos naturals, de la flora i la fauna, de la biodiversitat i del medi ambient marí i aquàtic, si no té per finalitat la preservació dels recursos pesquers marítims (article 144.1.c) > l'ordenació del sector pesquer (article 119.4)
	Residus	> la generació, la gestió, el trasllat i la disposició final de residus (article 144.1.e)
	Sanitat alimentària	

PROPOSTES NORMATIVES I FISCALS PER A LA PREVENCIÓ DEL MALBARATAMENT ALIMENTARI

Sector agroalimentari

Introducció de la prevenció del malbaratament alimentari en les finalitats del marc normatiu d'orientació agrària

Introduir la prevenció del malbaratament alimentari dins les finalitats de la política de desenvolupament rural (Capítol I. Disposicions generals) de la Llei 18/2001, de 31 de desembre, d'orientació agrària, permetent així la introducció de nous objectius i línies d'actuació vinculades a aquesta finalitat.

Introduir línies d'actuació especialment dirigides a reduir les necessitats d'intervenció del mercat.

Introducció de despeses o inversions subvencionables relacionades amb la prevenció del malbaratament alimentari als ajuts al sector agrari

Introduir mesures per a la prevenció del malbaratament alimentari dins les inversions subvencionables dels “Ajuts a la millora de la competitivitat de les explotacions agràries”, els “Ajuts a la mitigació del canvi climàtic en explotacions agràries” i els “Ajuts a la diversificació agrària”.

Pesca i aquicultura

Introducció de la prevenció del malbaratament alimentari en les finalitats del marc normatiu en matèria pesquera i acció marítimes

Adaptar la Llei 2/2010, del 18 de febrer, de pesca i acció marítimes al nou marc europeu establert en la darrera reforma de la Política Pesquera Comú (PPC), amb la introducció de les següents mesures estretament dirigides a la prevenció del malbaratament alimentari:

- | Disminuir l'impacte de la pesca sobre el medi
- | Establir plans de descarts i mesures tècniques per augmentar la selectivitat
- | Donar accés preferent a les modalitats més selectives
- | Augmentar les mesures de control i compliment de la normativa
- | Augmentar el coneixement científic i la recollida de dades
- | Millorar la qualitat, la comercialització i la traçabilitat dels productes pesquers
- | Adaptar el sector pesquer i la indústria associada a l'obligació de desembarcament
- | Desenvolupar i implementar un sistema de gestió integrat dels residus orgànics (incloent descarts)
- | Impulsar un nou model de gestió pesquera

Condicionar les subvencions al compliment de la jerarquia de gestió

Condicionar les subvencions al compliment de la jerarquia de gestió que situa en primer terme les actuacions de prevenció de la generació de descarts, que incidiria en un increment de la selectivitat dels arts de pesca, front a les actuacions de millora de la gestió dels descarts un cop generats.

Sanitat alimentària

Introducció de la prevenció del malbaratament alimentari a les guies sectorials de seguretat alimentària

Adequar les guies de pràctiques correctes d'higiene (GPCH) dels diferents sectors per tal que contribueixin a la reducció del malbaratament alimentari de forma específica en cada sector.

Consum

Permetre la venda de béns amb data de consum preferent sobrepassada

Excloure la venda de béns amb data de consum preferent sobrepassada com a infracció en el Codi de consum de Catalunya.

Residus

Introduir la prevenció del malbaratament alimentari en les obligacions dels generadors de residus comercials

Modificar el Decret Legislatiu 1/2009 per a preveure les següents obligacions per als molt grans generadors de residus comercials (tant per a activitats comercials i de serveis, com per a activitats industrials):

- | Fer una declaració d'aliments comprats i/o processats i de residus orgànics generats, assimilant-la a la declaració anual de residus industrials.
- | Promoure la planificació de la prevenció del malbaratament alimentari als grans generadors de FORM, establint un llindar raonable d'establiments subjectes segons el seu volum de generació.

PROPOSTES NORMATIVES I FISCALS PER AFAVORIR LA CANALITZACIÓ D'EXCEDENTS ALIMENTARIS

Sector agroalimentari

Regular l'espigolament

Regular l'espigolament a Catalunya ja sigui a través d'una llei general o bé a través d'ordenances municipals.

Introduir deduccions al tram autonòmic de l'IRPF per afavorir l'espigolament

Establir bonificacions al tram autonòmic de l'IRPF dels agricultors per permetre l'espigolament per

part d'entitats dedicades a l'ajuda alimentària o bé a entitats d'economia social i solidària.

Sanitat alimentària

| Aprovació de la llei del Bon samarità

Aprovar una norma anàloga a les lleis del Bon samarità d'Itàlia i Estats Units amb l'objectiu de facilitar la canalització d'excedents alimentaris de la producció, transformació i distribució alimentaris mitjançant l'equiparació de les entitats socials a consumidors finals exonerant de responsabilitats a les entitats sense ànim de lucre que fan la donació.

Residus

| Afavorir la canalització d'excedents alimentaris en les obligacions dels generadors de residus comercials

Modificar el Decret Legislatiu 1/2009 per a preveure les següents obligacions per als generadors de residus comercials a partir d'un cert llindar. Algunes propostes serien:

- | Obligar als generadors d'excedents alimentaris a separar-los de la resta de residus orgànics.
- | Mantenir aquells que siguin aprofitables per a consum humà en condicions adequades per al seu aprofitament.
- | Tenir subscrits acords amb bancs d'aliments o entitats similars per a l'aprofitament dels residus alimentaris que ho permetin.
- | Limitar l'eliminació o compostatge d'aliments aptes per al consum humà a aquells casos en què la seva donació a entitats socials no sigui possible.

| PROPOSTES D'ÀMBIT MUNICIPAL

Propostes per a les ordenances municipals i fiscals

| Incorporació de criteris de prevenció del malbaratament alimentari en ordenances municipals

Incloure l'obligació de compliment de mesures per la prevenció de malbaratament a les ordenances per l'ús de la via pública, definir sancions si la separació entre excedent i residu no es porta a terme com estableix l'ordenança, i aplicar-les.

Establir l'obligatorietat de la donació de l'excedent (prèvia separació del residu alimentari inevitable) als equipaments municipals.

| Possibilitats en la intervenció municipal de les activitats

Demandar mesures de prevenció del malbaratament en els tràmits per la intervenció municipal a les activitats regides per la Llei 20/2009, de 4 de desembre, de prevenció i control ambiental de les activitats (LPCAA) i la Llei 11/2009, de 6 de juliol, de regulació administrativa dels espectacles públics i les activitats recreatives (LEPAR).

Incloure objectius contra el malbaratament alimentari a l'avantprojecte de llei de Qualitat Ambiental que està previst que substitueixi la LPCAA.

| Establir incentius fiscals per a la reducció del malbaratament alimentari a la taxa de residus

Establir bonificacions a la taxa de residus per aquells establiments que fessin donacions d'excedents alimentaris.

Establir sistemes de pagament per generació de residus als grans generadors.

Altres propostes

| Promoure la prevenció del malbaratament alimentari en diferents agents del municipi

Creació d'acords voluntaris contra el malbaratament alimentari o afegir criteris en acords ja existents.

Subvencionar auditories per identificar possibles mesures de prevenció del malbaratament en diferents tipus d'empreses o institucions.

Aprovar una moció per a la reducció del malbaratament alimentari.

| Compra pública ambientalment correcta per a la prevenció del malbaratament alimentari, p.e. definint criteris per accedir al subministrament dels menjadors escolars

Utilitzar criteris de compra pública verda en la contractació de serveis on pot haver-hi malbaratament alimentari i incloure la seva prevenció en els criteris d'obligat compliment per a obtenir l'adjudicació.

Amb el suport de l'ARC:

Fundació ENT
Sant Joan, 39 1r
08800 Vilanova i la Geltrú
+34 893 51 04
info@ent.cat | www.ent.cat

@ENTmediambient

ENTmediambient

ENT Environment & Management

ENT Environment & Management

**Consulta
l'informe complet**

AQUÍ

